

BILINGVISMUL MAGHIARILOR DIN TRANSILVANIA, CONSERVARE LINGVISTICĂ SAU INTEGRARE? Renegocierea și redefinirea statului limbii maghiare față de limba română (atât din punct de vedere oficial cât și informal) a constituit una din aspectele cruciale ale relațiilor interetnice din România ultimelor decenii. Studiul lui Horváth István pune în lumină pe de o parte antagonismele dintre abordarea politică și cea profesională (administrativă) a problemei, pe de altă parte diversitatea atitudinilor populației maghiare din Transilvania față de bilingvism. În opinia autorului, trebuie să constituie obiectul reflecției profesionale viziunea că povara integrării culturale se cuvine a fi purtată în întregime de către minorități, viziune considerată firească de anumite cercuri. În același timp, este necesară o reflecție mai nuanțată asupra modului în care minoritățile se raportează la bilingvism. Datele empirice arată că pentru aproximativ o pătrime dintre maghiarii din Transilvania folosirea limbii române drept limbă secundară fundamentează situații comunicaționale în care actorii manifestă identități legate de stratul social sau de comunitatea locală de apartenență.

STRATEGII DE SUPRAVIEȚUIRE A NOII SĂRĂCIMI. Schimbările economice ale perioadei de după 1989 au determinat apariția unor forme specifice de sărăcie în Europa de Est, așadar și în România. Literatura de specialitate se referă la categoriile sociale dezavantajate de procesul de tranziție prin termenul de *noii săraci*. Abordând această problemă, lucrarea lui Péter László relevă modul în care vechile strategii de supraviețuire, operaționale înainte de 1989, au devenit ineficiente și perdanții tranziției au fost nevoiți să dezvolte alte strategii. S-au conturat astfel mai multe modele de adaptare: unele persoane, în virtutea situației în care se găsesc, sunt deschise spre asumarea de riscuri; alții s-au adaptat mai greu schimbărilor și nu doresc, sau de multe ori nici nu se pot angaja în asumarea unor riscuri. Ei trăiesc și conceptualizează situația lor prin intermediul unor reflecții proprii, verbalizându-le într-o manieră specifică. Studiul pune în lumină și câteva din elementele acestor reflecții.

APARIȚIA SLUMURILOR ȘI PROCESE DE SĂRĂCIRE. Importanța problematicii sărăciei, respectiv a formelor sale urbane, se accentuează în contextul perioadei de tranziție. Înainte de 1989, datorită posibilităților reduse de alegere a locului de muncă și de rezidență, segregarea spațială a diferitelor categorii sociale era mult mai redusă decât în societățile occidentale. În urma schimbării regimului politic, o mare parte a locuințelor a trecut brusc în proprietate privată, ducând la conturarea unei piețe a locuințelor ce funcționează pe baza legilor pieței. Paralel cu acest proces de privatizare și liberalizare s-au desfășurat și alte schimbări economice, determinând scăderea nivelului de trai și creșterea numărului acelor persoane ce trăiesc sub pragul sărăciei. Efectul coroborat al liberalizării pieței locuințelor, al sărăcirii populației, al precarității protecției soci-

ale a conturat o situație specifică. Sărăcia nu mai poate fi abordată doar cu instrumentele descrierii macrostatistice, aceasta fiind influențată de *procesele locale de segregare*; prin urmare, apare necesitatea circumscrierii teritoriale a sărăciei. Pásztor Gyöngyi investighează modul în care au avut loc procesele de segregare în Cluj, cum au apărut primele zone de *slum* în această localitate.

PROCESUL FORMĂRII ELITEI ROME ÎN CLUJ. În România, liderii politici ai comunității rome și actorii principali ai organizațiilor civile se află într-o situația aparte. Ei trebuie să își legitimizeze statutul de politician, poziția de conducere nu atât în fața romilor sau a populației non-rome, ci în fața elitei statului-majoritar care îi acceptă sau nu drept parteneri de discuție, reprezentanți legitimi ai romilor. Rolul hotărâtor în configurarea elitei rome revine actorilor politici care decid cine anume va fi considerat reprezentantul romilor. Problema romă, spațiul public de care dispun liderii comunității rome este prin urmare definit dintr-o poziție exterioară de superioritate, marcând totodată discursul acestei comunități și delimitând arealul inițiativelor ei. Geambașu Réka ilustrează acest fenomen prin analiza cazului din Cluj.

STRATIFICARE ȘI ETNICITATE ÎN ARDEALUL POSTCOMUNIST. Procesul de reformă economico-socială a atins în 1997 stadiul în care se pot deja delimita clar diferite straturi sociale în funcție de venit și avere, constatându-se omogenitatea lor relativă în privința posesiei de capital material. Veres Valér analizează cu ajutorul unor instrumente statistice stratificarea populației din Transilvania și factorii care o determină. Autorul aplică schema elaborată de Goldthorpe și Erickson, respectiv teoria convertibilității formelor de capital. Se relevă astfel existența unei asocieri puternice între mărimea rețelei sociale și statutul social al individului. Rețeaua este în general mai densă în cazul păturilor de mijloc, respectiv al intelectualilor, în timp ce elita (adică persoanele aflate pe poziții de conducere) preferă legăturile slabe.

ANALIZE ASUPRA CONSUMULUI DE PRESA SCRISĂ. Consumul mediatic al celor aproape un milion și jumătate de etnici maghiari din România se desfășoară preponderent în limba maternă. Magyari Tivadar analizează de data aceasta relaționarea maghiarilor din Transilvania la presa scrisă, utilizând rezultatele unor cercetări empirice. Lucrarea pune în relief forma tipică a utilizării presei scrise: citirea cotidianului local. Lectura ziarului local constituie una dintre formele cele mai încetățenite de consum mediatic în rândul comunității maghiare. Acesta reprezintă o tradiție de decenii, un element obișnuit al vieții de zi de zi. Studiul propune o tipologie a cititorului, oprindu-se asupra situației actuale a diferitelor publicații, a perspectivelor ce se întrevăd pentru acestea.